

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๒ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล : นางสาวทัดทอง พรหมณี

ภาพ : นางสาวทัดทอง พรหมณี เกษตรกรต้นแบบประจำ ศพก. อำเภอชะอำ

๒. เลขประจำตัวประชาชน

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ : เลขที่ ๒๒๒ หมู่ ๒ ตำบลนายาง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

โทรศัพท์ : ๐๘๖-๖๒๓๓๓๕๗

Facebook : ทองหทัย ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ Thonghathai Learning Base

Line : Thadthong

ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๑๖

๔. สถานภาพ ☒ โสด ☐ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา

- ❖ ปริญญาเอก สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (Asian Institute of Technology (AIT))
ด้านการจัดการสารสนเทศ (Information Management)
- ❖ ปริญญาโท มหาวิทยาลัยโทเลโด (University of Toledo) รัฐโอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกา
ด้านบริหารธุรกิจ สาขาระบบสารสนเทศ
- ❖ ปริญญาตรี วิทยาลัยนานาชาติ (International Student Degree Program (ISDP)),
มหาวิทยาลัยมหิดล คณะบริหารธุรกิจ (Business Administration)

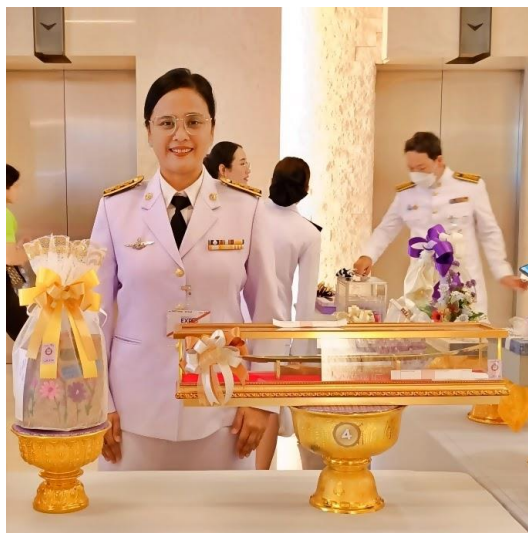
๖. อาชีพปัจจุบัน

- ☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
- ☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ...อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.....

ภาพ : การประกอบอาชีพการเกษตร

ภาพ : การประกอบอาชีพอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑๕๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๖

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ศพก. อำเภอลำดวน ตั้งอยู่ ณ หมู่ที่ ๒ ตำบลนายาง อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี ติดถนนลาดยางเส้นย่อยที่ใช้เดินทางภายในพื้นที่ของตำบลนายาง การเดินทางสะดวกสบาย รองรับการศึกษาดูงานที่เดินทางโดยรถบัสขนาดใหญ่ เกษตรกร หน่วยงานราชการภายนอกอำเภอ/จังหวัด เกษตรกรต่างพื้นที่ หรือแม้แต่นักท่องเที่ยวสามารถสืบค้นหาพิกัดที่ตั้งจาก ศพก. อำเภอลำดวน จากอินเทอร์เน็ตและเข้าถึงได้ง่าย ทำเลที่ตั้งติดคลองชลประทาน วิถีชุมชน และมีถนนด้านท้ายแปลง

การวางแผนแปลงในพื้นที่ภายใน ศพก. อำเภอลำดวน มีการจัดวางองค์ประกอบให้เข้ากับสภาพโครงสร้างพื้นฐาน สภาพแวดล้อมเดิม และพื้นที่ของเพื่อนบ้านข้างเคียง เน้นความสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันและการทำกิจกรรมด้านการเกษตร การเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน การจัดวางอาคาร สถานที่เรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ สระน้ำ คอกปศุสัตว์ กระจายอยู่เต็มพื้นที่

ภาพ : (ซ้าย) ถนนหน้า ศพก. อำเภอลำดวน, (ขวา) รถบัสเดินทางเข้าถึง

ภาพ : แผนผังภายในพื้นที่ ศพก. อำเภอลำดวน

๑. สินค้าหลัก : ข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้

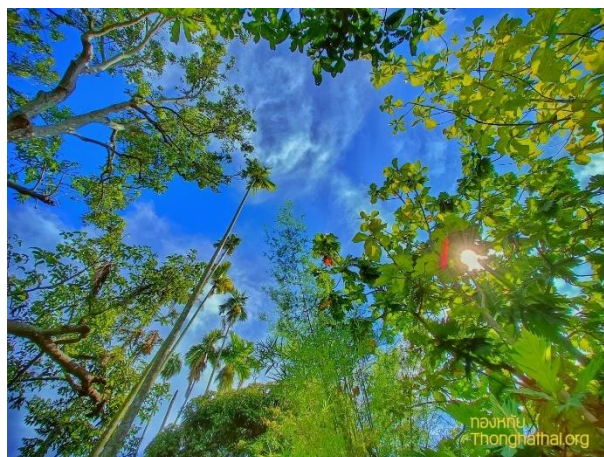
แปลงเรียนรู้ ใน ศพก. อำเภอชะอำ เป็นพื้นที่ของเกษตรกรต้นแบบ ภายในพื้นที่มีการดำเนินกิจกรรมที่หลากหลาย เน้นกิจกรรมที่สร้างความยั่งยืนในการพึ่งพาตนเองของภาคการเกษตร ยกตัวอย่างเช่น การปลูกข้าว การปลูกพืชสมุนไพร ผักสวนครัว และแนวคิดการปลูกพืช ๙ ระดับ ซึ่ง ศพก. อำเภอชะอำ มีการปลูกพืชชนิดต่าง ๆ กระจายอยู่เต็มพื้นที่สร้างความน่าสนใจในบรรยากาศแบบธรรมชาติทำให้ส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ทั้งในลักษณะการเข้ามาใช้สถานที่ประชุม การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ภาพ : แปลงข้าวอินทรีย์

ภาพ : (ซ้าย) พืชสมุนไพร, (ขวา) พืชผัก

ภาพ : การปลูกพืช ๙ ระดับ

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๓ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ การลดต้นทุน

เน้นการใช้วัตถุดิบในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดมาใช้ในการทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ เช่น ต้นกล้วย หัวเชื้อน้ำหมักชีวภาพ มูลสัตว์ กากน้ำตาล เพื่อแทนการใช้ปุ๋ยเคมี การใช้สารสกัดสมุนไพรไล่แมลงตามธรรมชาติ และป้องกันการระบาดของแมลงศัตรูพืช

ภาพ : (ซ้าย) การทำน้ำหมักชีวภาพ, (ขวา) การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ การเพิ่มผลผลิต

การใช้เทคโนโลยีในการปลูกข้าว การอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชสมุนไพร การใช้แผนผัง การจัดการระบบน้ำ ระบบสปริงเกอร์เหนือต้นพืช การจัดการดิน การปลูกหญ้าแฝก รักษาความชื้นให้กับดิน การจัดการระบบนิเวศ การปลูกต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงา และธนาคารโค - กระบือเพื่อการเกษตร ตามพระราชดำริ

ภาพ : กิจกรรมภายในฐานเรียนรู้ การเพิ่มผลผลิต

ภาพ : ธนาคารโค - กระบือเพื่อการเกษตร ตามพระราชดำริ

ภาพ : (ซ้าย) การผลิตแหนแดง, (ขวา) ระบบสปริงเกอร์เหนือต้นพืช

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ การพัฒนาคุณภาพ

การใช้ฮอร์โมนประเภทต่าง ๆ ที่ทำจากวัตถุดิบธรรมชาติมาใช้กับพืช ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ มีความปลอดภัย รวมทั้งกิจกรรมการเพิ่มมูลค่าจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น เห็ดฟางในตะกร้า (แกนนำโดยหน่วยงานด้านการเกษตร) และการหมักฟางข้าวแทนการเผาตอซัง (แกนนำโดยเกษตรกร)

ภาพ : ภาพกิจกรรมภายในฐานเรียนรู้การพัฒนาคุณภาพ

ภาพ : (ซ้าย) การผลิตจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง, (ขวา) การผลิตสารชีวภัณฑ์ไตรโคเดอร์มา

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๖ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑) การลดต้นทุนการผลิตพืช

หลักสูตรการลดต้นทุนการผลิตพืช ส่งเสริมให้เกษตรกรนำวัตถุดิบในพื้นที่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และสารสกัดสมุนไพรไล่แมลง เพื่อลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เป็นทางเลือกในการลดต้นทุนการผลิตพืช

๒) การเพิ่มผลผลิตพืช

หลักสูตรการเพิ่มผลผลิตพืช เน้นการใช้เทคโนโลยี และการจัดการระบบน้ำที่เหมาะสมในการผลิตพืชแต่ละชนิด เพื่อรักษาความชื้นในดินและความสมดุลของระบบนิเวศ

๓) การพัฒนาคุณภาพการผลิตพืช

หลักสูตรการพัฒนาคุณภาพการผลิตพืช เน้นการใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติที่มีความปลอดภัยในการพัฒนาคุณภาพผลผลิต และส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑) การเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักสูตรการเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักสูตรที่เน้นสร้างความยั่งยืนในการพึ่งพาตนเองของภาคการเกษตร

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑) การผลิตข้าวตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

หลักสูตรการผลิตข้าวตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้กระบวนการผลิตข้าวตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่เน้นการรักษาสมดุลของระบบนิเวศและหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีทุกชนิด

๒) การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชน

หลักสูตรการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชน ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ โดยเชื่อมโยงกิจกรรมการเกษตรและแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน เพื่อยกระดับชุมชนเข้าสู่มาตรฐานกรรมการท่องเที่ยว

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มีหลักสูตรการเรียนรู้ที่มีความโดดเด่น คือหลักสูตร “การเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มีรายละเอียด ดังนี้

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อสร้างแหล่งอาหาร การผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐาน และการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการจัดการทรัพยากรในพื้นที่

๒) เพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่เกษตรกรสามารถดำรงชีวิตได้อย่างยั่งยืน

เนื้อหา

หลักสูตรการเรียนรู้การเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของ ศพก. อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มีเนื้อหาประกอบด้วย

๑. การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางการดำเนินชีวิตและการพัฒนาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย เน้นการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความพอประมาณ มีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี โดยมีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

๓ หัวง

๑) ความพอประมาณ คือ การรู้จักความพอดี ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ทั้งในการใช้จ่าย การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต

๒) ความมีเหตุผล คือการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ โดยการใช้ความรู้ ความรอบคอบ และใช้เหตุผลประกอบการพิจารณา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและลดความเสี่ยง

๓) การมีภูมิคุ้มกัน คือการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการดำเนินชีวิต โดยมีการวางแผนสำรอง และมีทางเลือกที่หลากหลาย

๒ เงื่อนไข

๑) **เงื่อนไขความรู้** คือ การมีความรู้และรอบคอบในการตัดสินใจวางแผน และดำเนินชีวิต โดยศึกษาหาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

๒) **เงื่อนไขคุณธรรม** คือ การมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร แบ่งปัน และช่วยเหลือผู้อื่น

ศพก. อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ และเผยแพร่ให้เกษตรกรสามารถเก็บเกี่ยวความรู้ได้อย่างง่าย เป็นกิจกรรมที่สร้างความยั่งยืนในการพึ่งพาตนเองของภาคการเกษตร การบริหารจัดการทรัพยากร การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการเข้ามาช่วยในการพัฒนาการผลิต และการวางแผนการผลิตที่มีการบริหารความเสี่ยง

๒. การบริหารจัดการพื้นที่ตามแนวคิด “คอนโดเกษตร ๙ ชั้น” ในระดับครัวเรือน เป็นหลักที่ ศพก. อำเภอลำดวน ใช้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นโดยดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่เกินตัว เน้นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการทำกิจกรรมการเกษตรหลาย ๆ กิจกรรม ได้แก่ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การแปรรูป และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งแต่ละกิจกรรมอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล ทำให้เกิดความหลากหลายและความสมดุลของระบบนิเวศ ลดความเสี่ยงจากการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช สร้างความยั่งยืนในการพึ่งพาตนเองของภาคการเกษตรได้อย่างยั่งยืน ทั้งเรื่องอาหาร และปัจจัยการผลิต การบริหารจัดการพื้นที่ตามแนวคิดคอนโดเกษตร ๙ ชั้น ประกอบด้วย

๑) **พืชเงินด่วน** โดยการปลูกพืชอายุสั้นที่ใช้เวลาในการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตภายในระยะเวลาไม่นาน เพื่อใช้ในการบริโภคภายในครัวเรือน หรือจำหน่ายสร้างรายได้ รายวัน รายสัปดาห์ พืชผักสวนครัว ได้แก่ พืชผักสวนครัวต่าง ๆ เช่น พริก มะเขือ ผักบุ้ง คะน้า กวางตุ้ง เป็นต้น

๒) **พืช ๑ ปี ได้กิน ได้เงิน** โดยการปลูกพืชที่เจริญเติบโตและให้ผลผลิตภายใน ๑ ปี หรือ ๑ ฤดูกาล ได้แก่

- ข้าว
- ไม้ทรงพุ่มเตี้ย/ ไม้ผลขนาดเล็ก เช่น มะนาว กล้วย มะละกอ มะม่วง เชอร์รี่ ทับทิม น้อยหน่า ฝรั่ง เป็นต้นเช่น
- ไม้เถาเลื้อย เช่น เสาวรส พริกไทย เป็นต้น

๓) **ไม้ผล ๕ ปี ได้เงิน** โดยการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้นที่ให้ผลผลิตภายใน ภายใน ๕ ปี เช่น มะพร้าว อินทผลัม กระท้อน ไข่ เป็นต้น

๔) **ไม้ยืนต้น ๑๐ ปี เป็นเงิน** โดยการปลูกไม้ใช้สอยและไม้เศรษฐกิจ เช่น ยางนา ตะแบก มะค่าโมง สัก สะเดา เป็นต้น

๕) **สมุนไพร** โดยการปลูกพืชสมุนไพร เป็นพืชคลุมดิน ใช้บริโภคภายในครัวเรือน และจำหน่าย มีสรรพคุณทางยา เช่น ตะไคร้ ข่า ขมิ้น กระชาย เป็นต้น

๖) **การเลี้ยงสัตว์** โดยการเลี้ยงสัตว์ไว้เป็นแหล่งอาหารโปรตีนในครัวเรือน และจำหน่ายผลผลิต เช่น ไก่เนื้อ ไก่ไข่ หรือการโคเนื้อ เพื่อจำหน่าย และนำมูลโคมาใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินของแปลงพืช

๗) **การสัตว์น้ำ/สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ** โดยการขุดสระน้ำเพื่อใช้ในการกักเก็บน้ำ และปล่อยปลา หรือการเลี้ยงกบ เพื่อเป็นอาหารของครอบครัวและจำหน่ายเป็นรายได้

๘) เกษตรท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงอนุรักษ์ เชิงวัฒนธรรม โดยการเชื่อมโยงกิจกรรมการเกษตร เข้ากับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงอนุรักษ์ และเชิงวัฒนธรรม

๙) การแปรรูป เทคโนโลยี/นวัตกรรม โดยใช้เทคโนโลยี/นวัตกรรม ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเพิ่มมูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตร เช่น การแปรรูปข้าวสาร น้ำสมุนไพร และอาหาร เป็นต้น

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

การถ่ายทอดความรู้หลักสูตรการเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีรูปแบบการถ่ายทอดความรู้ ดังนี้

๑) การจัดการความรู้ตามแนว “คอนสแตกันซ์นิซึม” คือ การสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน หรือที่เข้าใจและเรียกกันในชื่อโรงเรียนเกษตรกร

๒) แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวคิดการพึ่งพาตนเองภายใต้ฐานทรัพยากร ทนทางธรรมชาติที่มีในชุมชน หาง่าย ประกอบกับการใช้องค์ความรู้ ภูมิปัญญา ที่เกิดจากการเรียนรู้ และการส่งต่อของเกษตรกรผู้นำ เครือข่าย และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๓) มีตัวอย่างให้ได้ศึกษาเรียนรู้จากสถานีเรียนรู้ต่าง ๆ ใน ศพก. สามารถฝึกปฏิบัติได้ ตามแต่ความสนใจ เพื่อให้ถ่ายทอดการนำไปปรับใช้กับวิถีชีวิตของเกษตรกรผู้เรียนรู้ในแต่ละบุคคล

ข้อคำนึงในการถ่ายทอดความรู้	การดำเนินการที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
๑. มีการเตรียมแผนการฝึกอบรม	หมวดหมู่การฝึกทักษะ จากโครงการจัดการเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกร ฯ และการยืดหยุ่นตามเหตุการณ์ความจำเป็นจริง	
๒. มีการเตรียมข้อมูล วัสดุ อุปกรณ์	จัดเตรียมสอดคล้องกับกิจกรรม และความคุ้มค่าความจำเป็น	
๓. ทักษะการสื่อสาร การพูด ที่เข้าใจง่าย	การสื่อสารแบบปรับตัว การเป็นกระบวนกร https://www.thonghathai.org/whatsnews/fa	
๔. มีการศึกษาความรู้ใหม่ๆ	ศึกษาเนื้อหาใหม่จากปราชญ์ชุมชน	

ภาพ : รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของ ศพก.อำเภอชะอำ บนฐานวิธี “คอนสตรัคชันนิซึม”

ภาพ : การถ่ายทอดความรู้ตามแนวทางโรงเรียนเกษตรกร

ภาพ: (ซ้าย) การถ่ายทอดในภารกิจของจิตอาสา ๙๐๔

(ขวา) การถ่ายทอด โดยเดินทางเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ใกล้เคียง ศพก.อำเภอชะอำ

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอชะอำ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด ในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. ให้มีการพัฒนา และสนับสนุนการดำเนินงานทั้ง ศพก. หลัก และศูนย์เครือข่ายให้มีความพร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน สามารถให้บริการด้านการเกษตรแก่เกษตรกรได้อย่างแท้จริง รวมถึงให้มีบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ดังนี้

๑) จัดประชุมคณะกรรมการ ศพก. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้ข้อมูลสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อการเกษตรของเกษตรกร สภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกร ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทิศทางและเป้าหมาย โดยร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อให้แผนมีความสอดคล้องกับความเป็นจริง

๒) จัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ

กำหนดแนวทาง กิจกรรมที่จะดำเนินการ ระยะเวลาการดำเนินงาน งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน พร้อมทั้งเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาให้ชัดเจน

๓) เสนอคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ

นำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ เสนอต่อคณะทำงานให้ความเห็นชอบ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด ต่อไป

ภาพ: การประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนา ศพก. อำเภอชะอำ

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.)

เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. มีการพัฒนา และสนับสนุนการดำเนินงานทั้ง ศพก. หลัก และศูนย์เครือข่ายให้มีความพร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน สามารถให้บริการด้านการเกษตรแก่เกษตรกรได้อย่างแท้จริง รวมถึงให้มีบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอชะอำ จึงมีการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. ดังนี้

๑) ศึกษาข้อมูล และประชุมวางแผนการดำเนินงาน โดยร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอชะอำ รวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรในอำเภอชะอำ ข้อมูลของ ศพก. และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น และวางแผนการดำเนินงานในระดับอำเภอ เพื่อนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการ ศพก. ต่อไป

๒) ดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการ ศพก. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ศักยภาพ ศพก. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา และแผนการดำเนินงาน ศพก. หลัก และศูนย์เครือข่าย เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศพก. โดยใช้ข้อมูลพื้นที่ คน สินค้า ข้อมูล Zoning และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เกษตรกรต้นแบบประจำ ศพก. วิเคราะห์ศักยภาพ ศพก. ร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอชะอำ คณะกรรมการ ศพก. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี
๒. สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบุรี
๓. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี
๔. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เพชรบุรี
๕. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเพชรบุรี
๖. สำนักงานประมงจังหวัดเพชรบุรี
๗. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบุรี
๘. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบุรี
๙. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดเพชรบุรี
๑๐. ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์เพชรบุรี
๑๑. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี
๑๒. ศูนย์สาธิตสหกรณ์โครงการหุบกะพง

๓) จัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.)

เกษตรกรต้นแบบประจำ ศพก. ร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะช้าง ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปแนวทางการดำเนินงานจากที่ประชุมคณะกรรมการ ศพก. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงาน และช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานลงในแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.

๔) ดำเนินการพัฒนา ศพก. และศูนย์เครือข่าย

เกษตรกรต้นแบบประจำ ศพก. ร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะช้าง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการพัฒนา ศพก. และศูนย์เครือข่าย ได้แก่ การพัฒนาฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ พัฒนابริเวณศูนย์ฯ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน/สิ่งอำนวยความสะดวก และจัดทำข้อมูลประจำศูนย์ ตามแผนปฏิบัติการฯ

๕) ติดตามให้คำแนะนำและประเมินผลการดำเนินงาน

เกษตรกรต้นแบบประจำ ศพก. ร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะช้าง ติดตามให้คำแนะนำและประเมินผลการดำเนินงานของศพก.หลัก และศูนย์เครือข่าย หลังจากการดำเนินการพัฒนา ตามแผนการดำเนินงาน เพื่อนำปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานในปีงบประมาณถัดไป

๖) รายงานผลการดำเนินงาน

เกษตรกรต้นแบบประจำ ศพก. ร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะช้าง สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการจัดทำแนวทางพัฒนาในปีงบประมาณต่อไป

ภาพ : การประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนา ศพก. อำเภอเกาะช้าง

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร้งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

การปรับวิถีชีวิตให้เหมาะสมกับการทำงานและทรัพยากรทางการเกษตรที่มีอยู่ การศึกษาแนวทางเพื่อทำงานกับกลุ่มคนหลากหลายที่เกี่ยวข้อง และการดูแลรักษาสภาพของดินและทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ข้อจำกัดด้านเวลา ข้อจำกัดในการตัดสินใจ ความเสี่ยงจากสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง และโรคและแมลงศัตรูพืชที่ระบาด

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และ เทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

ศพก. อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานวิชาการหรือสถาบันการศึกษา เพื่อขยายผลงานวิจัยสู่เกษตรกรในพื้นที่ และมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องมาใช้ในพื้นที่เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ ดังนี้

๑.๑) การลดต้นทุนการผลิต โดยการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรภายในแปลง เช่น ต้นกล้วย มูลโค เศษผัก และผลไม้ ในการผลิตปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพ นำมาผ่านกระบวนการย่อยสลายโดยใช้สารเร่งซูเปอร์พด.๑ และพด.๒ เพื่อช่วยย่อยสลายสารอินทรีย์ให้เป็นปุ๋ยที่มีประโยชน์ต่อดินและพืช นำมาใช้ในการปรับปรุงโครงสร้างดิน เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดิน ทำให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช และลดการใช้ปุ๋ยเคมี การนำฟางข้าวที่ได้จากแปลงนำมาใช้เป็นอาหารโคในช่วงฤดูแล้งที่มีปริมาณหญ้าในธรรมชาติน้อย ช่วยลดค่าใช้จ่ายค่าอาหารโคลงได้

ภาพ : (ซ้าย) การทำจุลินทรีย์หน่อกล้วย, (ขวา) การทำน้ำหมักชีวภาพจากปลาหมอหางดำ

๑.๒) เพิ่มปริมาณไนโตรเจนให้แก่พืช/แหล่งโปรตีนให้แก่สัตว์ โดยมีการเพาะเลี้ยงแหนแดง ร่วมกับการปลูกข้าวช่วยเพิ่มไนโตรเจนให้แก่ข้าว ควบคุมวัชพืชในนาข้าว และใช้ประโยชน์จากแหนแดงในการ เป็นอาหารสัตว์ให้แก่โคและไก่เพื่อเพิ่มแหล่งโปรตีน

ภาพ : การเพาะเลี้ยงแหนแดงร่วมกับการปลูกข้าว

๑.๓) แก้ไขปัญหาไฟฟ้าเข้าไม่ถึง โดยการใช้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ จากสำนักงาน การวิจัยแห่งชาติ ทำให้ได้ใช้ไฟฟ้าในบริเวณที่ไฟฟ้าไปไม่ถึง

ภาพ : การใช้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ภายในแปลง

๑.๔) แก้ไขปัญหาเรื่องดิน โดยการใช้หญ้าแฝกเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ เช่น ป้องกันการพังทลายของตลิ่ง คันนา การฟื้นฟูดินเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ เพิ่มความสามารถในการอุ้มน้ำของดิน และการรักษาสภาพแวดล้อม อีกทั้งหญ้าแฝกยังช่วยลดการแพร่กระจายของวัชพืชอีกด้วย

ภาพ : การปลูกหญ้าแฝกริมบ่อน้ำ และริมคันนา

๑.๕) การเพิ่มผลผลิตพืช โดยใช้การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบที่เหมาะสมกับพืชแต่ละชนิด เพื่อรักษาความชื้นในดิน และความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ เช่น ระบบให้น้ำแบบอัตโนมัติ การใช้ระบบสปริงเกอร์ การขุดบ่อกักเก็บน้ำ การขุดร่องสวน

ภาพ : ระบบน้ำภายในแปลง

๑.๖) การพัฒนาคุณภาพการผลิตพืช โดยการใช้วัตถุดิบทางธรรมชาติที่มีความปลอดภัยในการพัฒนาคุณภาพผลผลิต เช่น น้ำส้มควันไม้ ใช้ถึงเผาถ่าน เพื่อผลิตน้ำส้มควันไม้ โดยภูมิปัญญาชาวบ้าน ได้นำสิ่งเหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์ ในการเป็นสมุนไพรไล่แมลง การผลิตจุลินทรีย์หน่อกล้วย จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง เพื่อช่วยในการเจริญเติบโตของพืช

ภาพ : การทำจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง

๑.๗) ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช โดยการใช้สารชีวภัณฑ์ หรือชีววิธีในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบิวเวอร์เรีย แตนเบียนบราคอน แมลงหางหนีบ เป็นต้น

ภาพ : การปล่อยแมลงหางหนีบเพื่อป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช

๑.๘) ลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยการใช้บ่อแก๊สชีวภาพ ผลิตแก๊สชีวภาพ และใช้ในการประกอบอาหารในครัวเรือน

๑.๙) การบริหารจัดการความรู้ โดยการนำความรู้จากงานวิจัยมาขยายผลโดยใช้การจัดการเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกร

ภาพ : การจัดนิทรรศการการจัดการเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกร (Farmer Academy) ตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่

๑.๑๐) การลดต้นทุนการประกอบอาชีพ โดยใช้กระดานเศรษฐี และแอปคำนวณค่าใช้จ่ายการเพาะปลูกพืชทำให้รู้รายรับ - รายจ่าย และต้นทุนในการประกอบอาชีพ เพื่อใช้ในการวางแผนการผลิตในฤดูถัดไป

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

ศพก. อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มีการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรมาประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตรของ ศพก. เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยมี การบูรณาการและเชื่อมโยงการดำเนินงานกับหน่วยงานวิชาการหรือสถาบันการศึกษาในการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรมาประยุกต์ใช้ โดยมีขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตร ดังนี้

๒.๑) วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ โดยรวบรวมปัญหาจากการทำการเกษตรในพื้นที่และความต้องการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการเกษตร นำมาวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันระหว่างเกษตรกรต้นแบบประจำ ศพก. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำความเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นและระบุความต้องการที่แท้จริง เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒) รวบรวมข้อมูลปัญหาและความต้องการ ดำเนินการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์ เพื่อนำมาสรุปหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่ช่วยตอบสนองความต้องการได้มากที่สุด

๒.๓) เลือกเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตร พิจารณาเลือกนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตร มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาและความต้องการ โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ทรัพยากรที่มีอยู่ ความคุ้มค่า ความสะดวกในการนำไปใช้ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับชุมชน โดยใช้เงินทุนส่วนตัว และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานวิชาการหรือสถาบันการศึกษาในการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรมาประยุกต์ใช้ เช่น สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบุรี ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบุรี มหาวิทยาลัยศิลปากร และสำนักงานเกษตรอำเภอชะอำ เป็นต้น

๒.๔) ดำเนินการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรมาประยุกต์ใช้ จากการพิจารณาเลือกเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่เหมาะสม มาใช้ในการแก้ไขปัญหาและความต้องการ โดยมีการทดสอบเปรียบเทียบกับวิธีการเดิมที่เคยปฏิบัติ เพื่อรวบรวมข้อดี ข้อเสีย ของการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรมาใช้ในแปลง และปรับปรุงวิธีการให้เหมาะสมกับการใช้งานจริงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

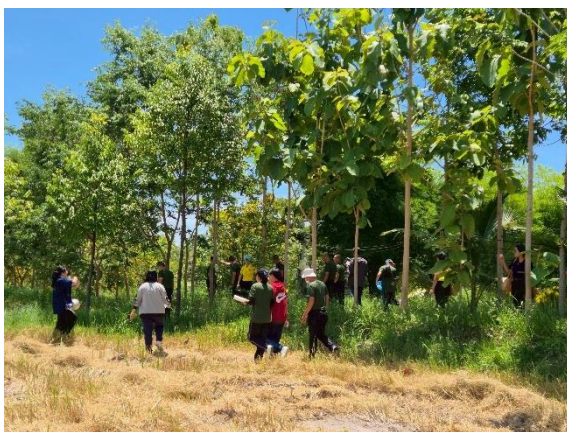
๒.๕) ประเมินผลการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรมาประยุกต์ใช้ เกษตรกรต้นแบบประจำ ศพก. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันประเมินผลการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรมาประยุกต์ใช้ จากการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เริ่มใช้จนถึงผลลัพธ์ที่ได้รับ เพื่อประเมินว่าสามารถช่วยแก้ไขปัญหาและความต้องการได้หรือไม่ มีข้อดี ข้อเสีย อย่างไร เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ทรัพยากรที่มีอยู่ ความคุ้มค่า ความสะดวกในการนำไปใช้ และมีผลกระทบที่ต่อชุมชนหรือไม่ เพื่อตัดสินใจว่าจะนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมดังกล่าวมาใช้ต่อหรือไม่ หรือควรปรับปรุงแก้ไขจุดใด

๒.๖) การเผยแพร่การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตร เกษตรกรต้นแบบประจำ ศพก. ดำเนินการเผยแพร่การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตร ที่ผ่านการทดสอบและพิจารณาแล้วว่ามีเหมาะสม สามารถช่วยแก้ไขปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อขยายผลให้เกษตรกรในและนอกชุมชนนำไปปรับใช้ในแปลงของตนเอง

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบาย ขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๓.๑) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศพก. อำเภอชะอำ ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรม เน้นการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความพอประมาณ มีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้เงื่อนไขการมีความรู้คู่คุณธรรม ดังนี้

๑. การบริหารจัดการแบ่งพื้นที่ แบ่งพื้นที่ออกเป็นสัดส่วนที่ชัดเจน ได้แก่ พื้นที่เพื่อปลูกข้าว ปลูกพืชต่าง ๆ เลี้ยงสัตว์ แหล่งน้ำ อาคาร และที่พักอาศัย โดยบริหารจัดการพื้นที่ตามแนวคิด “คอนโดเกษตร ๙ ชั้น” เน้นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งแต่ละกิจกรรมอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล

ภาพ : การบริหารจัดการพื้นที่ที่ทุกกิจกรรมอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล

๒. การผลิตเพื่อการบริโภค มีการวางแผนการผลิตภายในแปลงโดยเน้นเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก เป็นลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและพึ่งพาตนเองได้ เมื่อมีผลผลิตจำนวนมากจึงแจกจ่ายและนำไปจำหน่ายสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน

๓. การใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า เน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ได้แก่ มูลโค ใบไม้ ฟางข้าว มาทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การนำฟางข้าวมาเป็นอาหารโค เป็นต้น

ภาพ : การนำฟางข้าว ผลไม้ภายในแปลงมาเป็นอาหารโค

๔. การลดต้นทุนการผลิต/ลดรายจ่ายภายในครัวเรือน การผลิตภายในแปลงเน้นลดการใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอก และลดการใช้สารเคมี เช่น การใช้มูลโค ปุ๋ยหมักชีวภาพ ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี การใช้สารสกัดสมุนไพรไล่แมลง เพื่อลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช การใช้บ่อแก๊สชีวภาพ โดยใส่มูลสัตว์เศษอาหาร หรือเศษผักต่าง ๆ เพื่อผลิตแก๊สชีวภาพใช้ในการประกอบอาหารในครัวเรือน โดยมีการบันทึกรายรับ - รายจ่าย และต้นทุนในการผลิตเพื่อใช้ในการวางแผนการผลิตในฤดูถัดไป

๕. การสร้างเครือข่าย มีการเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อสร้างความร่วมมือและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างเกษตรกร เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน โดยการเชื่อมโยงกิจกรรมการเกษตร เข้ากับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงอนุรักษ์ และเชิงวัฒนธรรม

ภาพ : การเชื่อมโยงกิจกรรมการเกษตรกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านนาयाง จังหวัดเพชรบุรี

๖. การศึกษาหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ศึกษาหาความรู้และพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ เพื่อให้สามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้มีประสิทธิภาพ โดยนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตร และขยายผลให้แก่ชุมชนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกร

๓.๒) การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร ศพก. อำเภอชะอำ มีการจัดสรรพื้นที่การเกษตรภายใน ศพก. ให้เข้ากับสภาพโครงสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อมเดิม รวมถึงพื้นที่ของเพื่อนบ้านข้างเคียง โดยเน้น การใช้ประโยชน์ของพื้นที่และทรัพยากรอย่างเหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่าง ยั่งยืน และไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๑. จัดสรรพื้นที่ แบ่งพื้นที่ตามศักยภาพของพื้นที่ และความเหมาะสมของชนิดพืชและสัตว์ แต่ละชนิด โดยพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น พืชยืนต้นเดิม ชนิดของดิน แหล่งน้ำ ความสะดวกในการประกอบ กิจกรรม และการบริหารจัดการผลผลิต โดยแบ่งพื้นที่เป็น อาคารนิทรรศการและกิจกรรม ลานประกอบกิจกรรม ฐานการเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ แหล่งน้ำ คอกปศุสัตว์ กิจกรรมประมง และที่พักอาศัย

(อาคารนิทรรศการและกิจกรรม)

(ลานประกอบกิจกรรม)

(คอกปศุสัตว์)

(แปลงเรียนรู้)

ภาพ : การจัดสรรพื้นที่ภายใน ศพก. อำเภอชะอำ

๒. การวางแผนการผลิต วางแผนการผลิตพืช ประมง และปศุสัตว์ ตลอดฤดูกาลผลิต โดยอาจ มีการปรับเปลี่ยนชนิดพืชที่ปลูกให้เหมาะสมกับพื้นที่ และความต้องการของตลาด

๓. การบริหารจัดการทรัพยากร บริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เพียงพอต่อการ ประกอบกิจกรรมการเกษตรตลอดฤดูกาลผลิต จัดหาแหล่งน้ำสำรองไว้ในยามขาดแคลน การอนุรักษ์ดินโดย มีการปรับปรุงบำรุงดินอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมแก่การปลูกพืช และการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ภายในแปลง

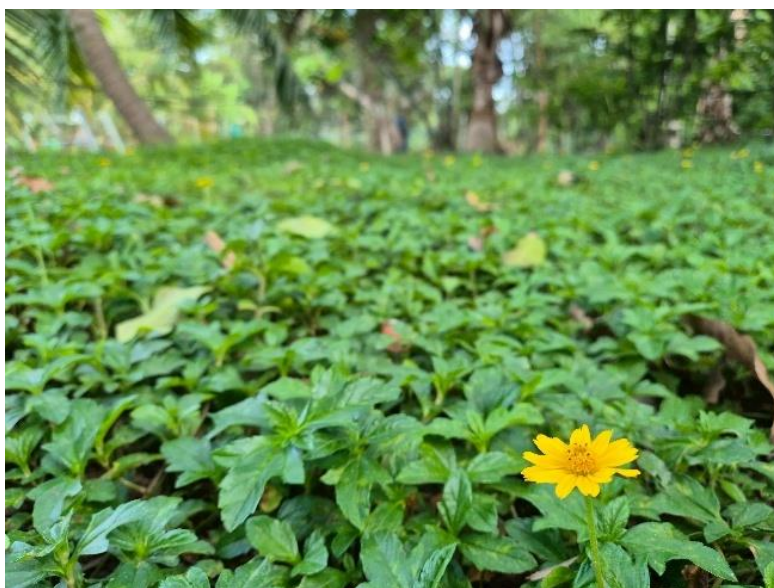

ภาพ : (ซ้าย) บ่อกักเก็บน้ำสำรอง, (ขวา) การไถกลบตอซังข้าว

๔. การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เช่น ระบบให้น้ำแบบอัตโนมัติ การปรับปรุงบำรุงดิน และเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น

๓.๓) การอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการใช้ทรัพยากรดินและน้ำอย่างเหมาะสม เน้นการรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดการชะล้างพังทลายของดิน และเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้น้ำเพื่อการเกษตร เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ดินและน้ำได้อย่างยั่งยืน ดังนี้

๑. การคลุมดิน โดยใช้เศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรภายในแปลง เช่น ฟางข้าว ใบไม้ หญ้าแห้ง คลุมหน้าดิน หรือการปลูกพืชคลุมดิน เช่น ต้นกระดุมทอง หญ้าแฝก เพื่อปกคลุมหน้าดิน ช่วยเก็บรักษาน้ำและความชื้นไว้ในดิน เก็บรักษาธาตุอาหารที่จำเป็นเพื่อการเจริญเติบโตของพืช ลดการชะล้างพังทลายของดิน ช่วยลดการสูญเสียหน้าดิน รักษาโครงสร้างของดิน ทำให้ดินร่วนซุย เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช

ภาพ : (ซ้าย) การปลูกต้นกระดุมทองคลุมหน้าดิน, (ขวา) การปลูกหญ้าแฝกลดการชะล้างพังทลายของดิน

๒. การปรับพื้นที่ให้เหมาะสม โดยปรับระดับพื้นที่แปลงนาให้สม่ำเสมอ เพื่อช่วยกักเก็บน้ำและป้องกันการขาดแคลนน้ำ นอกจากนี้ยังมีการขยายคันนาให้กว้าง (คันนาเงินล้าน) เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากคันนาได้มากหลายมากขึ้น เช่น ปลูกพืชอื่นได้หลายชนิด เช่น สัก ตะเคียน อินทผลัม หรือนำโคมากินหญ้าที่คันนา และดูแลซ่อมแซมคันนาไม่ให้ชำรุด เพื่อให้สามารถกักเก็บน้ำได้ตลอดฤดูกาลผลิต

ภาพ : การปลูกลูกต้นไม้บนคันนา

๓. การปรับปรุงบำรุงดิน ให้มีความอุดมสมบูรณ์ โดยการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น ต้นกล้วย มูลโค เศษผัก และผลไม้ มาใช้ในการผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินเป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แกดิน ทำให้ดินร่วนซุย หรือการเพาะเลี้ยงเห็ดร่วมกับ การปลูกข้าว โดยเห็ดช่วยตรึงไนโตรเจนจากอากาศ ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น และช่วยควบคุมวัชพืชในนาข้าว รวมถึงการงดการเผาตอซังข้าว โดยใช้การไถกลบตอซังข้าว เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ลดปริมาณการใช้ปุ๋ย

ภาพ : (ซ้าย) การไถกลบตอซังข้าว, (ขวา) การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ

๔. การบริหารจัดการน้ำ มีการสร้างแหล่งกักเก็บน้ำสำรองโดยการขุดสระน้ำ เพื่อกักเก็บน้ำในการทำกิจกรรมการเกษตรต่าง ๆ ทั้งการปลูกพืช และการเลี้ยงสัตว์ และการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบที่เหมาะสมกับพืชแต่ละชนิด เพื่อรักษาความชื้นในดิน และความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ เช่น ระบบให้น้ำแบบอัตโนมัติ การใช้ระบบสปริงเกอร์ การขุดบ่อกักเก็บน้ำ การขุดร่องสวน

ภาพ : (ซ้าย) สระน้ำสำหรับกักเก็บน้ำไว้ใช้, (ขวา) การใช้ระบบสปริงเกอร์ในการให้น้ำพืช

๕. คอนโดเกษตร ๙ ชั้น มีการทำกิจกรรมการเกษตรที่หลากหลาย ทั้งการปลูกพืชอายุสั้น ไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม้ใช้สอย สมุนไพร การเลี้ยงสัตว์ การแปรรูปผลผลิต และเกษตรท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงอนุรักษ์ เชิงวัฒนธรรม โดยแต่ละกิจกรรมอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล ทำให้เกิดความหลากหลายและความสมดุลของระบบนิเวศ

๓.๔) การป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยใช้วิธีการที่หลากหลายเน้นวิถีทางธรรมชาติที่มีความปลอดภัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีความปลอดภัยต่อเกษตรกร และผู้บริโภค ดังนี้

๑. การเตรียมการปลูกพืช โดยการเตรียมดินให้เหมาะสมกับพืชแต่ละชนิด และเลือกชนิดพืช/พันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ เป็นพันธุ์ที่เมล็ดพันธุ์/ต้นพันธุ์ที่มีคุณภาพเพื่อให้พืชเจริญเติบโต แข็งแรง สามารถต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูพืชได้ดีขึ้น

๒. การบริหารจัดการแปลง โดยการปลูกพืชหมุนเวียน เพื่อตัดวงจรชีวิตของศัตรูพืช และลดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ไม่ปลูกพืชหนาแน่นเกินไปมีการเว้นระยะห่างให้แสงแดดสามารถส่องเข้าถึงได้ ลดโอกาสเกิดการสะสมของโรคพืช และหมั่นดูแลทำความสะอาดแปลง เช่น หย้า กิ่งไม้ ผลผลิต ใบ หรือส่วนต่าง ๆ ที่ถูกโรคและแมลงเข้าทำลาย เพื่อลดโอกาสเกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช

๓. การดูแลรักษาพืช โดยการเข้าแปลงตรวจสอบ สังเกตอาการของพืชอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช และใช้วิถีทางธรรมชาติที่มีความปลอดภัย เช่น น้ำส้มควันไม้ สมุนไพรไล่แมลง จุลินทรีย์หน่อกล้วย จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง หรือใช้สารชีวภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบีวเวอร์เรีย ในการป้องกันกำจัดโรคและศัตรูพืช

ภาพ : การป้องกันการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร : ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก. ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑๐ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๕ ไร่

๑.๒) ไม้ผล เช่น กล้วย มะละกอ พื้นที่ปลูกจำนวน ๔ ไร่

๑.๓) ไม้ยืนต้น เช่น มะพร้าว น้ำหอม มะม่วง ไข่ พื้นที่ปลูกจำนวน ๕ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) กบ จำนวน ๔๐ ตัว

๒.๒) ปลา เช่น ปลานิล จำนวน ๑,๐๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) โคพื้นเมือง จำนวน ๑๑ ตัว

๓.๒) ไก่พื้นเมือง จำนวน ๔๕ ตัว

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก. มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้าข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

- ๑.๑) ค่าวัตถุดิบ (ค่าเก็บรักษาพันธุ์ข้าว) เป็นเงิน ๒๐๐ บาท/ไร่
 - ๑.๒) ค่าแรงงาน (การเตรียมดิน การปลูก ค่าแรงงานตนเอง) เป็นเงิน ๑๕๐๐ บาท/ไร่
 - ๑.๓) ค่าใช้จ่ายในการผลิต (ค่าเช่ารถไถ ค่าเช่ารถเกี่ยวข้าว ค่าอุปกรณ์กระจายน้ำ ค่าบำรุงรักษา งานปุ๋ยชีวภาพ ค่าบำรุงรักษาหัวคันนา) เป็นเงิน ๕๕๐ บาท/ไร่
 - ๑.๔) ค่าภาชนะและบรรจุภัณฑ์ (กระสอบ มุ้ง) เป็นเงิน ๑๐๐ บาท/ไร่
- รวมต้นทุนการผลิต ๑,๐๕๐ บาท/ไร่
รายได้ ๔,๐๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ พริก มะเขือเปราะ พืชสมุนไพร (ขิง ข่า)

เฉลี่ยรายได้วันละ ๒๕๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ โหระพา ผักหวานป่า หน่อไม้

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๕๕๐ บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ มะพร้าว น้ำหอม กลัวย่น้ำว่า กลัวยหอม กระเจียน ใบเตย พริกไทย

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๑,๒๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าว

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑) ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง

ประโยชน์ที่เกษตรกรต้นแบบประจำ ศพก. อำเภอชะอำ ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรในแปลงของตนเอง ดังนี้

๑. **เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต** จากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาปรับใช้ในแปลง เช่น การใช้ปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพในการปรับปรุงบำรุงดิน การเพาะเลี้ยงเห็ดร่วมกับปลูกข้าว ทำให้สามารถเพิ่มปริมาณผลผลิต ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพ จนมีสินค้าที่ได้รับรองมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ โดยกรมการข้าว มกษ. ๙๐๐๐ เล่ม ๑-๒๕๕๒ และเล่ม ๔- ๒๕๕๓ จากกรมการข้าว และเมื่อปี ๒๕๖๘ ได้ใบรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ เลขที่ใบรับรอง DRIC ๐๗๐๒๙/๒๕๖๘

ภาพ : ใบรับรองมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์

๒. ลดต้นทุนการผลิตในแปลง จากการลดการใช้ทรัพยากร ลดการใช้ปัจจัยการผลิต นำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรภายในแปลงมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทำให้ต้นทุนการผลิตภายในแปลงลดลง รายได้จึงเพิ่มขึ้น

๓. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแปลง ทำให้สามารถจัดการแปลงได้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ระบบให้น้ำแบบสปริงเกอร์ทำให้สามารถกระจายน้ำได้ทั่วถึง เพียงพอกับความต้องการของพืชแต่ละชนิด และประหยัดปริมาณน้ำ

๔. ลดการใช้แรงงาน เนื่องจากพื้นที่ ศพก. อำเภอชะอำ ค่อนข้างกว้าง อีกทั้งยังมีกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และประมง ทำให้การนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาปรับใช้ในแปลง ช่วยลดภาระงานในการดูแลพื้นที่ ทำให้สามารถทำงานได้มากขึ้นในระยะเวลาที่น้อยลง และใช้แรงงานในการดูแลพื้นที่จำนวนน้อย

๕. ลดความเสี่ยงของการสูญเสียผลผลิต การนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาปรับใช้ในแปลง ในการวางแผนการผลิตและการบริหารจัดการแปลงล่วงหน้าได้อย่างแม่นยำ ลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ จากการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ทำให้สามารถได้ผลผลิตตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๖. สร้างความยั่งยืนในการประกอบอาชีพการเกษตร จากวิธีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินกิจกรรมอย่างมีเหตุมีผล ลดการพึ่งพาปัจจัยจากภายนอก ลดความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนของตลาด ลด ละ เลิก การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ทำให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ภาพ : กิจกรรมภายในแปลงที่มีวิธีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒) เกษตรกรรายอื่น

เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมจาก ศพก. อำเภอลำทะเมนชัย เช่น การจัดกระบวนการเรียนรู้เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำเกษตรกรผู้นำ ตามโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร หรือเกษตรกรที่เข้ามาเรียนรู้ และศึกษาดูงาน ได้นำความรู้ไปปรับใช้ตามความเหมาะสมกับกิจกรรมของตนเอง ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

๒.๑) ลดต้นทุนการผลิตพืชในแปลงของเกษตรกร เช่น การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาในการป้องกันโรคพืช การใช้ปุ๋ยหมัก การทำน้ำหมักชีวภาพ จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง ไว้ใช้เอง

๒.๒) พัฒนาการผลิตพืชของตนเอง จากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ ทำให้การผลิตพืชมีคุณภาพ และปริมาณเพิ่มขึ้น

๒.๓) เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นผลจากการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้กับกิจกรรมการเกษตรของตนเอง ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลงในขณะที่ผลผลิตมีคุณภาพ และปริมาณเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

๒.๔) เกษตรกรมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง จากการลดปริมาณการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในการทำ การเกษตร

ภาพ : พื้นที่ของเกษตรกรที่ผ่านการอบรมจาก ศพก. อำเภอลำทะเมนชัย

ภาพ : เกษตรกรนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้กับกิจกรรมการเกษตรของตัวเอง

๓) ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนจากการที่เกษตรกรในชุมชนเข้ามาเรียนรู้ และศึกษาดูงาน ได้นำความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ไปปรับใช้ตามความเหมาะสมกับกิจกรรมของตนเอง ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์กับชุมชน ดังนี้

๓.๑) เกิดการมีส่วนร่วมของคนชุมชนในการร่วมค้นหาแนวทางการพัฒนาการเกษตรที่เหมาะสมกับคน พื้นที่ และสินค้าในชุมชน

๓.๒) การผลิตสินค้าเกษตรภายในชุมชนได้รับการพัฒนาคุณภาพให้ตรงตามความต้องการของตลาด

๓.๓) เกิดการเชื่อมโยงกิจกรรมการเกษตรและแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน เพื่อยกระดับชุมชนเข้าสู่มาตรฐาน กรมการท่องเที่ยว

ภาพ : คนในชุมชนร่วมหาแนวทางการพัฒนาการเกษตรที่เหมาะสม

ภาพ : แหล่งท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง ศพก. อำเภอชะอำ

ภาพ : กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชิงนิเวศ

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ :

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในงานกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ศพก. อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มีการนำเทคโนโลยี/นวัตกรรมมาปรับใช้ในงานกิจกรรมการเกษตรภายในแปลง ซึ่งมีส่วนช่วยในการรักษาสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของศพก. และชุมชนรอบข้าง ดังนี้

๑) ช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

การบริหารจัดการพื้นที่ตามแนวคิด “คอนโดเกษตร ๙ ชั้น” เน้นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งแต่ละกิจกรรมอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล มีการปลูกพันธุ์ไม้นานาชนิดช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียวและช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในพื้นที่

การอนุรักษ์ดินและน้ำ การใช้เศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรภายในแปลงคลุมหน้าดินหรือปลูกพืชคลุมดิน ช่วยเก็บรักษาน้ำและความชื้นไว้ในดิน การปรับปรุงบำรุงดิน ให้เหมาะสมแก่การปลูกพืช เพื่อปรับโครงสร้างดินและเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน

การงดการเผาตอซังข้าว ช่วยลดมลพิษทางอากาศ และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมถึงการไถกลบตอซังข้าว ช่วยปรับปรุงโครงสร้างดิน เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

การจัดการของเสียภายในแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น มูลสัตว์ต่าง ๆ นำมาทำปุ๋ยหมักชีวภาพหรือเศษผัก ผลไม้ ภายในแปลงนำมาทำน้ำหมักชีวภาพ ช่วยลดปริมาณขยะที่ต้องกำจัดและนำทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่

การใช้วัตถุดิบทางธรรมชาติที่มีความปลอดภัย ในการป้องกันการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช เช่น น้ำส้มควันไม้ สมุนไพรไล่แมลง จุลินทรีย์หน่อกล้วย จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง หรือใช้สารชีวภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบีเวอร์เรีย ช่วยลดปริมาณสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชสะสมในสิ่งแวดล้อม ลดการปนเปื้อนในน้ำ ดิน และอากาศ ซึ่งส่งผลต่อสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศนั้น ๆ

ภาพ : (ซ้าย) การนำเศษใบไม้มาทำปุ๋ยหมัก, (ขวา) การงดการเผาตอซังข้าวโดยการไถกลบตอซังข้าว

๒) ลดการใช้ทรัพยากร

มีการบริหารจัดการทรัพยากรภายในแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรเหล่านั้นให้มีใช้นาน ๆ และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังนี้

ลดการใช้ โดยลดปริมาณการใช้ทรัพยากร และใช้แค่เท่าที่จำเป็น เช่น การบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้น้ำตามความต้องการของพืชแต่ละชนิดด้วยระบบให้น้ำแบบอัตโนมัติ

นำกลับมาใช้ใหม่ การนำสิ่งของมาใช้ซ้ำแทนที่จะทิ้ง เช่น นำขวดน้ำพลาสติกมาใส่น้ำหมักชีวภาพ การนำฟางข้าวมาเป็นอาหารให้โค

การรีไซเคิล เช่น การนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ได้แก่ มูลโค ใบไม้ ฟางข้าว มาทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมี การนำสมุนไพรมานำมาสกัดผสมสมุนไพรไล่แมลง เพื่อลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ภาพ : (ซ้าย) การนำขวดน้ำพลาสติกมาใส่น้ำหมักชีวภาพ, (ขวา) การนำมูลโคมาทำปุ๋ยหมักชีวภาพ

๓) ส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและยั่งยืน

การใช้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ในการจัดการระบบให้น้ำภายในแปลง และระบบไฟฟ้าส่องสว่างในจุดที่ไฟฟ้าไม่ทั่วถึง ทดแทนการใช้น้ำมันในเครื่องปั่นไฟ หรือปั้มน้ำ ช่วยลดมลพิษทางอากาศ ลดการใช้ทรัพยากรน้ำมัน ลดการปนเปื้อนของน้ำมันในดินและน้ำ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและมลพิษ

การใช้ปุ๋ยแก๊สชีวภาพ โดยใส่มูลสัตว์ เศษอาหาร หรือเศษผักต่าง ๆ เพื่อผลิตแก๊สชีวภาพใช้ในการประกอบอาหารในครัวเรือน ช่วยลดปริมาณของเสียที่จะทิ้ง และได้แก๊สไว้ใช้หุงต้มทดแทนการใช้ถ่านไม้

ภาพ : การใช้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ภายในแปลง

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

ศพก. อำเภอชะอำ มีการดำเนินกิจกรรมการเกษตร ได้น้อมนำแนวทางพระราชดำริฯ ด้านเศรษฐกิจพอเพียง/ศาสตร์พระราชา มาปรับใช้ โดยให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ งดการเผาตอซังข้าว มีการปรับปรุงบำรุงดิน และงดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ส่งผลให้ระบบนิเวศในพื้นที่เกิดความสมดุล ดังนี้

๑) ช่วยให้มีทรัพยากรใช้อย่างยั่งยืน

การประกอบกิจกรรมการเกษตรที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้สามารถนำทรัพยากรหมุนเวียนกลับมาใช้ได้อย่างยั่งยืน ดังนี้

- นำมูลโค ใบไม้ ฟางข้าว มาทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ใช้ปรับปรุงบำรุงดิน เป็นอินทรีย์วัตถุในการช่วยปรับโครงสร้างดิน ช่วยปรับสภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ ดินมีความร่วนซุย ระบายน้ำและระบายอากาศได้ดีขึ้น

- การไถกลบตอซังข้าวทดแทนการเผา ร่วมกับการใช้น้ำหมักชีวภาพ ในการช่วยย่อยสลายตอซังข้าว ช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารในดิน ลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกในบรรยากาศที่ส่งผลให้เกิดภาวะโรค ร้อน
- การนำเศษใบไม้ ฟางข้าวมาคลุมรอบโคนต้นไม้ และคลุมแปลงผัก ช่วยรักษาความชื้นในดินไม่ให้ ถูกแดดเผา

ภาพ : (ซ้าย) การนำฟางข้าวคลุมรอบโคนต้นไม้ เพื่อรักษาความชื้น, (ซ้าย) การทำปุ๋ยหมักจากเศษใบไม้

๒) ลดความเสี่ยงจากการสูญเสียของทรัพยากร/ผลผลิต

- มีบ่อกักเก็บน้ำ และระบบให้น้ำภายในแปลงเพื่อกักเก็บน้ำในแปลงรวมถึงส่งน้ำไปเลี้ยงพืช และ กระจายความชื้นให้ดินได้ทั่วถึงทั้งแปลง ลดปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- การปลูกหญ้าแฝก ริมบ่อน้ำ คันนา การปลูกพืชคลุมดินช่วยป้องกันน้ำฝนชะหน้าดิน ป้องกันการ พังทลายของดิน และรักษาความชุ่มชื้นในดิน
- การทำความสะอาดแปลงอย่างสม่ำเสมอไม่ให้เป็นแหล่งสะสมของโรคและแมลงศัตรูพืช

ภาพ : (ซ้าย) การปลูกกระดุมทองเป็นพืชคลุมดิน, (ขวา) การทำความสะอาดแปลงอย่างสม่ำเสมอ

๓) รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ

- การสำรวจแปลงเพื่อคุณลักษณะผิดปกติของพืช สำรวจจำนวนแมลงศัตรูธรรมชาติและศัตรูพืช หากมีแมลงศัตรูธรรมชาติในแปลงจำนวนมากจะทำให้สามารถควบคุมแมลงศัตรูพืชที่จะมาทำลายพืชผลได้ และช่วยให้ระบบนิเวศมีความสมดุล
- การนำสมุนไพรที่ปลูกไว้ในแปลงมาผลิตสารสกัดสมุนไพรไล่แมลง ช่วยป้องกันศัตรูพืชลดการใช้ สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช เป็นการอนุรักษ์แมลงศัตรูธรรมชาติ และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ลดการสะสมของ สารเคมีในสิ่งแวดล้อม และเกษตรกรรมมีสุขภาพแข็งแรง

- การปลูกไม้ระดับต่าง ๆ และหลากหลายชนิด เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของพืชและสัตว์ต่าง ๆ ช่วยเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควบคู่กับการทำการเกษตร

ภาพ : (ซ้าย) การปลูกพืชหลากหลายชนิดภายในแปลง, (ขวา) รังนกกระจาบบ่งชี้ถึงระบบนิเวศมีความสมดุล

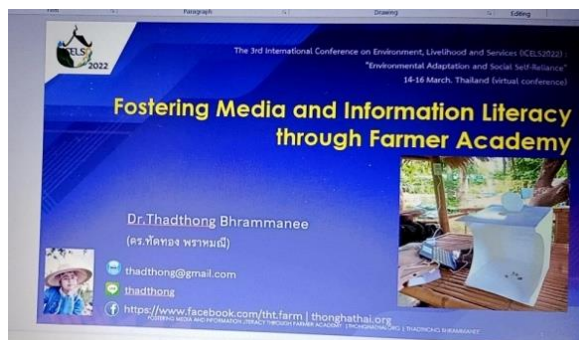
๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

๑) มีเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร จากการเชื่อมโยงเครือข่าย และบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒) มีการสังสมองค์ความรู้ที่จำเป็นทั้งด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม ด้านวิชาการ และการปฏิบัติการที่จำเป็น ได้น้อมนำหลักศาสตร์พระราชามาประยุกต์ให้เหมาะสมกับพื้นที่ ใช้ความเข้าใจสภาพพื้นที่ และภูมิปัญญาชาวบ้าน จากชุมชนและเครือข่ายในต่างภูมิภาคมาแก้ไขปัญห เช่น ปัญหาดิน ปัญหาการใช้พื้นที่ในนาข้าว และปัญหาทัศนคติของเยาวชน เป็นต้น และได้รับการถ่ายทอดความรู้คู่ปฏิบัติโดยตรงจากเกษตรกรต้นแบบท่านก่อนที่ล่วงลับไปแล้ว

ภาพ : (ซ้าย) รับการถ่ายทอดความรู้คู่ปฏิบัติ, (ขวา) องค์ความรู้โรงเรียนเกษตรกรและทักษะดิจิทัล

ภาพ : (ซ้าย) องค์ความรู้ศาสตร์พระราชา, (ขวา) ตำราและสอนทางไกลด้านการผลิตพืช มสธ.

๓) มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาวิธีการเกษตรแบบต่าง ๆ จากบุคคล หนังสือ และสื่อออนไลน์ สม่่าเสมอ เพิ่มเติมความรู้จากการอบรมต่าง ๆ เช่น การอบรมเรื่องการทำปุ๋ยหมัก การทำอาหารไก่ การจัดการฐานข้อมูลในภาคการเกษตร และการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเกษตรกร เป็นต้น และนำความรู้มาพัฒนาใน ศพก. เช่น การสีข้าวแบบคร้วเรือน การปลูกกาแฟแซมต้นกล้วย การเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ และการเผ่าถ่านเพื่อใช้สิ่งเหลือใช้ในแปลง เป็นต้น โดยมีการเรียนรู้ที่สำคัญเพื่อพัฒนาตนเองเฉลี่ยเดือนละ ๑ หัวเรื่องมาตลอดตั้งแต่จัดตั้ง ศพก. มาถึงปัจจุบัน

ภาพ : (ซ้าย) เรียนรู้การจัดการแหล่งน้ำใน ศพก.อำเภอลำทะเมนชัย, (ขวา) ฝึกการใช้รถดำนา

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

๑) การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน ศพก. อำเภอลำทะเมนชัย มีความพร้อมในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการถ่ายทอดความรู้ โดยมีความพร้อมของสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ศาลาเรียนรู้ สถานีถ่ายทอดความรู้ แปลงกิจกรรม อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนรู้ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องขยายเสียง บอร์ด สื่อการเรียนรู้ ทีวี โน้ตบุ๊ก ป้ายข้อมูล ห้องน้ำ ไฟฟ้า ประปา อินเทอร์เน็ต รองรับการศึกษารเรียนรู้ ทั้งลักษณะภายในอาคาร และลักษณะห้องเรียนรู้ที่มีชีวิต มีการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกที่อาจเสื่อมสภาพ โดยทยอยปรับปรุงตามกำลังและลำดับความจำเป็นมาอย่างสม่ำเสมอ

ภาพ : (ซ้าย) ภายในอาคาร, (ขวา) ภายนอกอาคาร

ภาพ : ป้ายประกอบการเรียนรู้

๒) การเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ตลอดระยะเวลาตั้งแต่จัดตั้ง ศพก. อำเภอลำดวน ทั้งการถ่ายทอดในรูปแบบแบบพุดคุยสนทนาและเขียนรวบรวม แบบพบปะต่อหน้าและแบบออนไลน์ ทั้งแบบภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ภาพ : (ซ้าย) การถ่ายทอดแบบทางไกลและออนไลน์, (ขวา) การถ่ายทอดการจัดการโรงเรียนเกษตรในระดับนานาชาติ

จำนวนครั้งที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้เฉลี่ย/ครั้ง/เดือน

วิธีการ	ช่องทาง	จำนวนเฉลี่ย/ครั้ง/เดือน (ครั้ง)	หมายเหตุ
การถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบไม้นัดหมายล่วงหน้า (Walk-in)	พบปะบุคคล	๒	ช่วงเสาร์ - อาทิตย์
การถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบนัดหมาย ณ ศพก. อำเภอลำดวน	พบปะบุคคล	๑	สอบถามวัตถุประสงค์หลักก่อน และเน้นการร่วมมือเพื่อส่วนรวมในระยะต่อไป
การถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบนัดหมาย นอก ศพก. อำเภอลำดวน	พบปะบุคคล	๑	วิทยากร
การถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบไม้นัดหมายล่วงหน้า ผ่านทางออนไลน์	วิดีโอคอล	๑	เกษตรกรต่างประเทศ
การถ่ายทอดความรู้รูปแบบในชั้นเรียนอุดมศึกษา ๑. วิชาเกษตรในชีวิตรประจำวัน (หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่) และ ๒. วิชานวัตกรรมดิจิทัล (การประยุกต์ชุมชนชนบทและทรัพยากรธรรมชาติ)	พบปะบุคคล	๘	โดยเฉลี่ย ๔ สัปดาห์ x ๒ วิชา = ๘ ครั้ง

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

๑) เมื่อเกษตรกรในพื้นที่พบปัญหาด้านการเกษตร เช่น โรคและแมลงศัตรูพืชระบาด ให้คำแนะนำในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช สนับสนุนสารชีวภัณฑ์ ในการแก้ไขปัญหา

๒) ให้เกษตรกรใช้พื้นที่ ศพก. ในการทำกิจกรรมด้านการเกษตร เช่น การผลิตน้ำหมักชีวภาพ เนื่องจากเกษตรกรขาดอุปกรณ์ในการทำ และสถานที่ไม่สะดวกต่อการผลิตน้ำหมักชีวภาพ ศพก. อำเภอลำทะเมนชัย จึงให้เกษตรกรมาใช้พื้นที่ในการผลิตน้ำหมักชีวภาพ และนำกลับไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง

๓) ปัญหาด้านการตลาด เมื่อเกษตรกรประสบปัญหาผลผลิตล้นตลาด ศพก. อำเภอลำทะเมนชัย ช่วยประชาสัมพันธ์เครือข่าย ในการกระจายผลผลิต

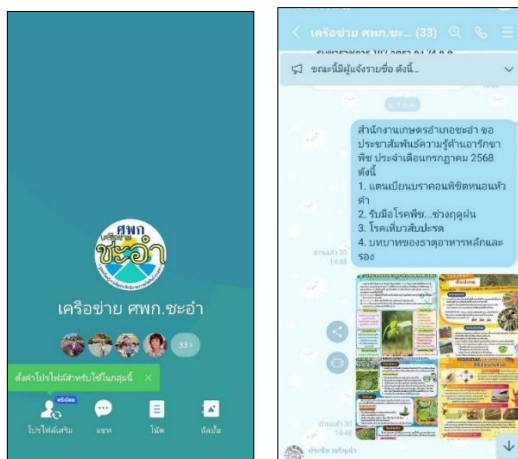
๔) รับฟังปัญหา นำปัญหาจากเกษตรกรเข้าที่ประชุมคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือเวทีการประชุมต่าง ๆ เพื่อประสานหน่วยงานร่วมแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกร

ภาพ : (ซ้าย) การให้เกษตรกรนำสินค้ามาจำหน่ายเมื่อมีคณะศึกษาดูงาน, (ขวา) การรับฟังปัญหาจากเกษตรกร

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศพก. อำเภอลำทะเมนชัย มีการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร สถานการณ์น้ำ การระบาดของโรค และแมลงศัตรูพืช ราคาผลผลิตทางการเกษตร และให้หน่วยงานต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลวิชาการเกษตร เพื่อเผยแพร่ให้เกษตรกร ทั้งจากเกษตรกรที่มีเรียนรู้ที่ ศพก. และช่องทางออนไลน์ ได้แก่ ไลน์กลุ่มต่าง ๆ และ เฟสบุ๊ก เพื่อให้เกษตรกรได้รับทราบสถานการณ์อย่างทันทั่วถึง

ภาพ : ไลน์กลุ่ม “เครือข่าย ศพก.ลำทะเมนชัย”

ภาพ : เฟสบุ๊ค “ทองทัต ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ Thongthai Learning Base”

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ช่องทางการขยายผล

๑) การขยายผลผ่านเครือข่าย ศพก. โดยการเชื่อมโยงเครือข่าย กับศูนย์เครือข่ายในอำเภอ ชะอำ โดยเชื่อมโยงกับศูนย์เครือข่าย ศพก. อำเภอชะอำ ในทุกตำบลของอำเภอชะอำ รวม ๑๒ ศูนย์เครือข่าย นอกจากนี้ยังมีการเชื่อมโยงเครือข่ายในระหว่างอำเภอ หรือแม้แต่เกษตรกรผู้นำที่มีความโดดเด่นในแต่ละด้าน ทั้งในจังหวัด และต่างจังหวัด เพื่อนำความรู้มาพัฒนาและปรับใช้ตามความเหมาะสมของพื้นที่ และยังได้รับการคัดเลือกเป็นผลงานสำคัญของหน่วยวิจัยสำนักงานการวิจัยแห่งชาติที่ ศพก.อำเภอชะอำได้ขยายผลงานวิจัยของ ศพก.อำเภอชะอำด้านพลังงานและอุปกรณ์ ไปยังเครือข่ายของ ศพก.อำเภอเมือง วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ วิถีพอเพียงตำบลช่องสะแก

ภาพ : การขยายผลผ่าน ศูนย์เครือข่าย ศพก.อำเภอชะอำ

ภาพ : การขยายผลผ่าน ศูนย์เครือข่าย ศพก.อำเภอเมือง

๒) การขยายผลจากเกษตรกรต้นแบบ โดยขยายแนวคิด/องค์ความรู้จากต้นแบบสู่เกษตรกร ช่างเคียง เป็นการสร้างแรงบันดาลใจแก่เกษตรกรช่างเคียง ในการเลือกแบ่งปันองค์ความรู้หลากหลายไปใช้กับ แปลงเกษตรของแต่ละคน ดังนี้

แนวคิด/องค์ความรู้	ชื่อ-สกุล/ที่อยู่ของเกษตรกร ที่ปฏิบัติตาม
การพัฒนาคุณภาพ การใช้ฮอร์โมนประเภทต่าง ๆ ที่ทำจาก วัตถุดิบธรรมชาติมาใช้กับพืช การปลูกสมุนไพรรักษาโรคใน บริเวณพื้นที่ใช้สอย	นางอัญชลี น้อยคำศิริ หมู่ ๒ ต.นายาง อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี
การพัฒนาแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	นาวาเอกมานิช เจริญฉ่ำ (ไร้พอฟุ้ง) หมู่ ๒ ต.นายาง อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี
การนำเทคโนโลยีระบบน้ำมาใช้ โดยกระจายการใช้บริการติดตั้ง จากผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในจังหวัด เป็นการกระจายโอกาส	นายวชิร วงวาทีน หมู่ ๒ ต.นายาง อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี
การประสานความสามัคคีในชุมชนและการลดต้นทุนการผลิต โดย การทำอาหารไก่เองในครัวเรือน ซึ่ง ศพก.อำเภอชะอำได้แจกจ่าย ไก่ไข่ให้ครัวเรือนในหมู่บ้านนำไปเลี้ยงเพื่อบริโภคใช้ โดยเฉพาะ ในช่วงการระบาดของโควิด	นายสายชล สว่างจิตร นายประเวศ เดชประจักษ์ หมู่ ๓ ต.นายาง อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี และเกษตรกร ๒๐ ครัวเรือน
การเพิ่มผลผลิต โดยการทำนาโยนในพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่	นายกรณ์ธนต์ งามมูล หมู่ ๕ ต.นายาง อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี
การลดต้นทุนการผลิต โดยทำและใช้ปุ๋ยหมักในนาข้าว และการ ปลูกผักปลอดสารพิษ	นางหทัยรัตน์ ทัดน์แก้ว หมู่ ๔ ต.นายาง อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี
การเพิ่มผลผลิต จัดการพื้นที่แบบผสมผสาน มีระบบนิเวศไม่รบกวน และแหล่งน้ำ	นางเนาวรัตน์ สิริชะ หมู่ ๔ ต.นายาง อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี
การพัฒนาคุณภาพ การใช้ฮอร์โมนประเภทต่างๆที่ทำจากวัตถุดิบ ธรรมชาติมาใช้กับพืช การปลูกพืชสวนครัวในบริเวณพื้นที่ใช้สอย	นางกัลยา ชูยิ่ง ๔๗ ถ.ชลประทานซีเมนต์ ต.ชะอำ อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี
การลดต้นทุนการผลิต โดยทำและใช้ปุ๋ยหมัก	นางวรรณ แสงเจริญวัฒนะ เลขที่ ๖๘๙/๖๖ ต.ชะอำ อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี

ผลที่เกิดขึ้นจากการขยายสู่ชุมชนใกล้เคียง

๑) เกิดการใช้หลักการจัดการพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่ การวางรูปแบบคอนโดเกษตร ๙ ชั้น
การทำธนาคารน้ำใต้ดิน การทำโคกหนองนา และการปรับปรุงดิน จาก ศพก. อำเภอชะอำ สู่พื้นที่ใน ตำบลช่อง
สะแก อำเภอเมือง (ปี ๒๕๖๓) และตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม (ปี ๒๕๖๓) และอื่น ๆ

๒) เกิดการรวมกลุ่มในนามกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลนายาง (ปี ๒๕๖๑) จากความ
ร่วมมือของภาคีเครือข่ายในท้องที่ และมีแผนปฏิบัติการที่รับทราบโดยอำเภอชะอำในคราวเดียวกัน และส่งผล
ต่อแนวโน้มการเพิ่มปริมาณและการขยายผลการมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๓) รูปแบบของการจัดการเชิงโครงสร้างของเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่ ศพก. อำเภอชะอำ ประยุกต์
เรียกว่า “คอนโดเกษตร ๙ ชั้น” ได้รับการเผยแพร่ในเชิงนโยบายแก่ภาคส่วนระดับอำเภอและเครือข่าย
ระดับประเทศ

ภาพ : การขยายผลสู่ชุมชนเกิดกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลนายาง

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

ศพก. อำเภอชะอำ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนางานด้านการเกษตร โดยการมีส่วนร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น อาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมจากกิจกรรมในภาครัฐ เช่น การเข้าร่วมเวทีชุมชน ที่ท้องถิ่นจัดขึ้นเพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานของ ศพก. ให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ การใช้กลไก การบูรณาการกับคณะกรรมการบริหารตำบล ซึ่งมีองค์ประกอบจากส่วนราชการในอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างการรับรู้ ขับเคลื่อนและเชื่อมโยงการพัฒนางานโดยยึดประโยชน์ของ ชุมชนเป็นหลัก

ภาพ : (ซ้าย) การเข้าร่วมการประชุม, (ขวา) การร่วมกิจกรรมกับชุมชนหรือหน่วยงานในพื้นที่

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ความสำเร็จจากการปฏิบัติงานในบทบาทประธาน ศพก.อำเภอชะอำ

- ได้ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกำหนดนโยบายและเป็นตัวแทนและเชื่อมโยงพันธกิจที่กระตุ้นการพัฒนาเชิงบวกของพื้นที่ เช่น การเป็นแกนนำการน้อมนำศาสตร์พระราชาของจังหวัดเพชรบุรี การก่อตั้งกลุ่มอาชีพท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การเชื่อมโยงโอกาสให้เกษตรกรได้ไปแลกเปลี่ยนทักษะที่ต่างประเทศ การเป็นผู้ประสานงานกลางของจังหวัดเพชรบุรีเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหารของยูเนสโก เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นภารกิจที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงบวกต่อท้องถิ่น
- ได้ปรับปรุงกายภาพของ ศพก.อำเภอชะอำ ให้มีความพร้อมในการให้บริการแก่ส่วนรวมมากยิ่งขึ้น และบูรณาการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับกายภาพส่วนที่ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร

ภาพ : ศพก.อำเภอชะอำ ได้รับเลือกเป็นตัวแทนภาคประชาชนที่นำมนัสตราพรราชา

ภาพ : การเชื่อมโยงโอกาสให้ชุมชนได้แลกเปลี่ยนทักษะกับต่างประเทศ ด้านการทำอาหารจากวัตถุดิบในพื้นที่

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

๑) **ทำงานที่รัก** ได้สืบสานปณิธานการทำงานของพลตรีสมpong พรหมณี เกษตรกรต้นแบบ ท่านก่อนที่ล่วงลับไปแล้ว ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และได้ทำงานในสิ่งที่ชอบและสนใจ ทำให้เกิดความสุขและความภาคภูมิใจในงานที่ทำ

๒) **การช่วยเหลือเกษตรกร** การดำเนินงาน ศพก. อำเภอชะอำ มีส่วนช่วยให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ในชุมชน

๓) **การพัฒนาตนเอง** จากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในฐานะเกษตรกรต้นแบบทำให้ได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ อยู่เสมอ ซึ่งมีส่วนช่วยเพิ่มประสบการณ์และความสามารถมากขึ้น

๔) **การเห็นคุณค่าของงาน** เมื่อมีการดำเนินงาน ศพก. แล้วมีคนเข้าใจ และเห็นคุณค่าของงานที่ทำ โดยเห็นว่างานที่ ศพก. อำเภอชะอำ ทำมีประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในงานที่ทำ

๕) **การสร้างแรงบันดาลใจ** จากการทำงานและเผยแพร่องค์ความรู้ต่าง ๆ ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้เกษตรกรนำความรู้ไปปฏิบัติได้สำเร็จ

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- ประธาน ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ปี ๒๕๖๖ – ปัจจุบัน

- ประธาน ชมรมท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลนายาง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ปี ๒๕๖๒ – ปัจจุบัน

- แกนนำขับเคลื่อนสุขภาพตำบลนายาง/บุคคลต้นแบบ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตตำบลนายาง (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนายาง) ปี ๒๕๖๔ – ปัจจุบัน

- ผู้สื่อสาร/ประสานงานหลักของจังหวัดเพชรบุรี (focal point) เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก ปี ๒๕๖๒ – ปัจจุบัน
- คณะกรรมการรื้อจิตอาสา ๙๐๔ ผู้ประสานงานประจำจังหวัดเพชรบุรี จิตอาสา ๙๐๔ ปี ๒๕๖๖ – ปัจจุบัน
- ประธาน กลุ่มท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านนายาง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) บ้านนายาง) ปี ๒๕๖๖ – ปัจจุบัน

๒) การเสียดสต่อประโยชน์ส่วนรวม

จากการเป็นเกษตรกรต้นแบบประจำ ศพก. อำเภอชะอำ ได้มีโอกาสปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้นำโดยตำแหน่งหน้าที่และเป็นผู้นำโดยธรรมชาติ ตัวอย่างบางส่วนของเกียรติประวัติและรางวัลที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจของ ศพก. ดังนี้

- รางวัลศิษย์เก่าดีเด่นด้านอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อสังคม/บริการสังคม “ตามรอยศาสตร์พระราชา” วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล (MUIC) ปี ๒๕๕๘
- รางวัล “ตาราอวอร์ด” ลดความเหลื่อมล้ำชนบท-เมือง (รางวัลคนปลูกหัวใจสังคม) (เสถียรธรรมสถาน) ปี ๒๕๖๒
- (หัวหน้าโครงการ) รางวัลชมเชย “การจัดการการเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกร (Farmer Academy) ตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ ฯ” งานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ท้าทายของสังคมและสิ่งแวดล้อม (งานมหกรรมวิจัยแห่งชาติ ๒๕๖๔) ปี ๒๕๖๔
- (แกนนำตำบล) รางวัลดาวรุ่ง “นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน” (กรมการท่องเที่ยว) ปี ๒๕๖๔
- (แกนนำตำบล และต้นแบบศูนย์เรียนรู้ เกษตรทฤษฎีใหม่ทองหทัย) รางวัล ตำบลจัดการคุณภาพชีวิตดีเด่น ระดับชาติ ภาคกลาง ปี ๒๕๖๔
- รางวัลบทความยอดเยี่ยมระดับชาติ นวัตกรรมรวบรวมข้อมูลทุนธรรมชาติ การใช้ศาสตร์ Information Management กับเกษตรและการท่องเที่ยว ปี ๒๕๖๔
- โล่เชิดชูเกียรติ “คนดี ศรีเมืองเพชร” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ด้าน “พัฒนาการเกษตรยั่งยืน” (จังหวัดเพชรบุรี) ปี ๒๕๖๕
- รางวัลชมเชย “Social Impact Innovator” ผลงาน “DL Academy ดิจิทัลชุมชนรวมพลคนรักทุนธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า” หมู่บ้านนวัตกรรมเพื่อสังคม สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ ปี ๒๕๖๕
- ประกาศเกียรติคุณ “ครูกระบวนการ (FA : Facilitator) พิทักษ์และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์” คณะกรรมการวิสามัญการพิทักษ์และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ วุฒิสภา ปี ๒๕๖๗
- แกนนำจิตอาสาออกแบบกระบวนการฝึกเยาวชนด้านไอที สิ่งแวดล้อม และศาสตร์พระราชา (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, DEPA, มณฑลทหารบกที่ ๑๕, โครงการเพชรในตม มศว, summer camp มศว. เป็นต้น) ปี ๒๕๕๗ – ปัจจุบัน
- ล่าม คณะเอกอัครราชทูตประเทศต่าง ๆ เข้าเยี่ยมและหารือข้อราชการกับจังหวัดเพชรบุรี อาทิเช่น ประวัติศาสตร์ แนวพระราชดำริ และความเป็นอยู่ ปี ๒๕๖๑, ๒๕๖๒ และ ปี ๒๕๖๖
- ผู้สื่อสาร/ประสานงานหลักของจังหวัดเพชรบุรี (focal point) เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหารของยูเนสโก ซึ่งมีภาคการเกษตรเป็นแหล่งวัตถุดิบสำคัญ ปี ๒๕๖๒ – ปัจจุบัน

ภาพ: (ซ้าย) รางวัล “คนดี ศรีเมืองเพชร” ด้าน “พัฒนาการเกษตรยั่งยืน”,
(ขวา) ผู้สื่อสาร/ประสานงานหลักของจังหวัดเพชรบุรี เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหารของยูเนสโก

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“คิดดี ทำดี จริงใจ เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะพะลวย จังหวัดเพชรบุรี จัดทีมงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จำนวน ๓ คน เพื่อดำเนินการถอดบทเรียน ศพก. อำเภอเกาะพะลวย จังหวัดเพชรบุรี ดังนี้

๑) นางสาวผุสดี จันท	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ
๒) นางสาวกุลธิดา เจตน์สดุ	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
๓) นายพีระพล อ้อยจัน	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน ในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ประกอบการถอดบทเรียน ได้แก่

๑) นางสาวทศทอง พราหมณี	เกษตรกรต้นแบบประจำ ศพก. อำเภอเกาะพะลวย
๒) นายเสถียร รวงวาทิน	กำนันตำบลนาบง
๓) นายบุญช่วย กิจเพิ่มพูล	ประธานแปลงใหญ่สับปะรดดอนขุนห้วย
๔) นางสาวสวยา ศิลป์สมบูรณ์	เกษตรกร ตำบลนาบง

ภาพ : การถอดบทเรียนฯ โดยทีมงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

กระบวนการถอดบทเรียน

๑) เตรียมการก่อนถอดบทเรียน ดังนี้

- กำหนดเป้าหมายในการถอดบทเรียน
- จัดทีมงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการถอดบทเรียน และกำหนดบทบาทของทีมงาน

ในการถอดบทเรียน

- วางแผนการถอดบทเรียน
- เตรียมเครื่องมือ/อุปกรณ์ที่จำเป็นในการถอดบทเรียน
- รวบรวมข้อมูลมือสองที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรต้นแบบประจำ ศพก. อำเภอชะอำ
- กำหนดประเด็นคำถามในการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบประจำ ศพก. อำเภอชะอำ

๒) ระหว่างการถอดบทเรียน ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยรวบรวมจากแหล่งต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การประชุม การบันทึกข้อมูล ตามประเด็นคำถามที่ตั้งไว้

๓) หลังการถอดบทเรียน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน นำมาสรุปการถอดบทเรียน และนำข้อมูลการถอดบทเรียนให้เกษตรกรต้นแบบประจำ ศพก. อำเภอชะอำ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จากนั้นจึงจัดทำรายงานผลการถอดบทเรียนเผยแพร่ในช่องทางของหน่วยงาน และส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรี

ภาพ : การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลในการถอดบทเรียนฯ

เครื่องมือที่ใช้ในการถอดบทเรียน

ดำเนินการถอดบทเรียนจากเกษตรกรต้นแบบประจำ ศพก. อำเภอชะอำ โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการถอดบทเรียน ดังนี้

๑) การเล่าเรื่อง เป็นการเล่าเรื่องราวประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดของเหตุการณ์และปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยจับประเด็น และจดบันทึกข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปผลการถอดบทเรียน

๒) การสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ตามประเด็นคำถามที่ตั้งไว้ สอบถามความรู้ ประสบการณ์จากการปฏิบัติงานในตำแหน่งประธาน ศพก. ว่ามีขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างไร ผลที่ได้จากการปฏิบัติงาน ความรู้ที่ได้รับ แง่คิด และการค้นพบวิธีการปฏิบัติงานใหม่ ๆ ที่ได้รับจากประสบการณ์การทำงาน รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และจดบันทึกเพื่อนำมาสรุปตามประเด็นคำถาม

๓) การสังเกต จากการปฏิบัติงานต่าง ๆ การทำงานร่วมกับหน่วยงาน หรือชุมชน

๔) การดำเนินงานโครงการ โดยทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์จากการทำโครงการต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้ความสำเร็จและข้อผิดพลาด

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหา/อุปสรรค

หัวข้อ และรายละเอียดในการถอดบทเรียนค่อนข้างมาก ทำให้ใช้เวลาในการถอดบทเรียน และรวบรวมข้อมูลนาน อีกทั้งอาจเกิดความคลาดเคลื่อนในการตีความหมายของหัวข้อในการถอดบทเรียน ทำให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

ชี้แจง ทำความเข้าใจหัวข้อ และรายละเอียดในการถอดบทเรียนให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน ก่อนลงพื้นที่ดำเนินการ พร้อมทั้งจัดหาช่องทาง และทีมงานส่วนกลางในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือการถอดบทเรียน

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1
 แผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ
 เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
 อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ประจำปีงบประมาณ 2568

แผน คณะทำงานฯ ระดับอำเภอ

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ
				ค.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
			7,000													
1. ประชุมชี้แจงคณะทำงานฯ ระดับอำเภอ และ จ.นท.							↔									ศพท., คณะทำงานฯ ระดับอำเภอ, สนง.เกษตรอำเภอ
2. การวิเคราะห์ศักยภาพ																
2.1 วิเคราะห์เพื่อกำหนดแผนการพัฒนา ศพท.	1	ศูนย์					↔									ศพท., สนง.เกษตรอำเภอ , คณะทำงานฯ ระดับอำเภอ
2.2 วิเคราะห์เพื่อการพัฒนาศูนย์เครือข่าย	12	ศูนย์					↔									ศพท., สนง.เกษตรอำเภอ , คณะทำงานฯ ระดับอำเภอ
3.การพัฒนาศักยภาพ ศพท.และศูนย์เครือข่าย																
3.1 ประเมินศักยภาพ ศพท.หลัก	1	ศูนย์	2,500				↔									ศพท., คณะทำงานฯ ระดับอำเภอ, สนง.เกษตรอำเภอ
3.2 จัดทำแผนการพัฒนา ศพท.	1	ศูนย์					↔									ศพท., คณะทำงานฯ ระดับอำเภอ, สนง.เกษตรอำเภอ
3.3 การปรับปรุงฐานเรียนรู้	1	ศูนย์														ศพท., สนง.เกษตร, สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด, ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวราชบุรี, ศพท.เพชรบุรี, สถานีพัฒนาที่ดิน, สนง.ปศุสัตว์, โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดเพชรบุรี, ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี, ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดราชบุรี
- เติบโตการ							↔									

ภาคผนวก 1
 แผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ
 เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
 อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ประจำปีงบประมาณ 2568

แผน คณะทำงานฯ ระดับอำเภอ

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ
				ค.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
- ปรับปรุงข้อมูล							←							→		
- ปรับปรุงฐานเรียนรู้							←							→		
- จัดทำเอกสารเผยแพร่							←							→		
3.4 การปรับปรุงแปลงเรียนรู้	1	ศูนย์														
- เตรียมการ / วางแผน							←	→								
- ดำเนินการ							←							→		
3.5 การปรับปรุง/จัดทำข้อมูลประจำ ศพท.	1	ศูนย์														
- ข้อมูลพื้นฐานชุมชน ข้อมูลวิชาการ ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร							←							→		
3.6 พัฒนาศูนย์เครือข่าย	2	ศูนย์														
- คัดเลือก/รับรองศูนย์เครือข่าย							←	→								

ภาคผนวก 1
 แผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ
 เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
 อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ประจำปีงบประมาณ 2568

แผน คณะทำงานฯ ระดับอำเภอ

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ
				ค.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
- วิเคราะห์ศูนย์เครือข่าย							↔									
- ปรับปรุงพัฒนา													↔			
3.7 คณะกรรมการ ศพก.																
- ประชุมคณะกรรมการ ศพก.	4	ครั้ง	2,000				↔		↔		↔		↔			ศพก., สน.ก.อ.
4. การให้บริการของ ศพก.																
4.1 การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร	12	ครั้ง		←												ศพก.
4.2 การให้บริการด้านการเกษตร	12	ครั้ง		←												ศพก.
4.3 Field Day	-	ราย					←									ศพก., สน.ก.อ.
4.4 การแก้ไขปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน	1	ศูนย์		←												ศพก.

หน้า ที่ 3

ภาคผนวก 1
 แผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ
 เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
 อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ประจำปีงบประมาณ 2568

แผน คณะทำงานฯ ระดับอำเภอ

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ
				ค.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
5. การอบรมเกษตรกร	10	ราย	2,500						↔		↔			↔		ศพก., สน.ก.อ., สน.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด, ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวราชบุรี, ศวส.เพชรบุรี, สถานีวิทยุ-ซีทีบี, สน.ป่าพะยอม, สน.แปดสี, โครงการส่งเสริมอาชีพ เพชรบุรี, สหกรณ์จังหวัด, ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์เพชรบุรี, ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดเพชรบุรี, ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์สุพรรณบุรี
6. การสนับสนุนเพิ่มเติมเพื่อขับเคลื่อน ศพก.(รัฐ/เอกชน/ชุมชน)	1	ศูนย์														
6.1 การจัดทำแปลงต้นแบบ							←									ศพก., สน.ก.อ., สน.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด, ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวราชบุรี, ศวส.เพชรบุรี, สถานีวิทยุ-ซีทีบี, สน.ป่าพะยอม, สน.แปดสี, โครงการส่งเสริมอาชีพ เพชรบุรี, สหกรณ์จังหวัด, ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์เพชรบุรี, ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดเพชรบุรี, ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์สุพรรณบุรี
6.2 ป้ายฐานเรียนรู้							←									
6.3 เอกสารวิชาการ							←									
6.4 ถ่ายทอดความรู้							←									
6.5 สนับสนุนปัจจัยการผลิต							←									
6.6 สนับสนุนสื่อเรียนรู้ด้านสหกรณ์							←									
6.7 สนับสนุนการรวมกลุ่ม							←									

หน้า ที่ 4

ภาคผนวก 1

แผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ
เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ประจำปีงบประมาณ 2568

แผน คณะทำงานฯ ระดับอำเภอ

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ
				ค.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
7. ติดตามประเมินผลและรายงาน																
7.1 ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน	12	ครั้ง														- สำนักงานเกษตรอำเภอ, ศพก.
7.2 สรุปผลการดำเนินงาน	1	ครั้ง														- สำนักงานเกษตรอำเภอ

หน้า 5

ภาคผนวก 2

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ประจำปีงบประมาณ 2568

แผน ราย ศพก.

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นางสาวหัตถทอง พรหมณี สินค้าหลัก : ไร่นาสวนผสม/เกษตรผสมผสาน

จุดเด่น 1. การเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2. การลดต้นทุนการผลิต

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ค.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
1. การเตรียมการ																
- ประชุมหารือคณะกรรมการ ศพก.และเครือข่าย																
- ร่วมกันวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา ศพก.																
- กำหนดแนวทางพัฒนาและแผนการดำเนินงาน																
- พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้																
2. การพัฒนาศักยภาพ ศพก.																
2.1 การประเมินศักยภาพ ศพก.หลัก	1	ศูนย์	2,500													
2.2 การปรับปรุงฐานเรียนรู้	1	ศูนย์														
- การพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	1	ศูนย์														
- การพัฒนาฐานเรียนรู้ เรื่องการลดต้นทุน	1	ฐาน														
- การพัฒนาฐานเรียนรู้ เรื่องเพิ่มผลผลิต	1	ฐาน														
- การพัฒนาฐานเรียนรู้ เรื่องการพัฒนาคู่มือภาพ	1	ฐาน														
2.3 การปรับปรุงแปลงเรียนรู้ เรื่อง เกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1	ศูนย์														

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ประจำปีงบประมาณ 2568

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นางสาวหัตถทอง พรหมณี ลินค้าหลัก : ไร่นาสวนผสม/เกษตรผสมผสาน

จุดเด่น 1. การเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2. การลดต้นทุนการผลิต

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ต.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
2.4 การปรับปรุง/จัดทำ/ข้อมูลประจำ ศพก.	1	เรื่อง														
- ข้อมูลพื้นฐาน																
- ข้อมูลวิชาการ																
- ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร																
2.5 พัฒนาศูนย์เครือข่าย	1	ศูนย์														
- คัดเลือก/รับรองศูนย์เครือข่าย																
- วิเคราะห์ศูนย์เครือข่าย																
- ปรับปรุงพัฒนา ฯลฯ																
2.6 คณะกรรมการ ศพก.			2,000													
- ประชุมคณะกรรมการ ศพก.	4	ครั้ง														
3. การให้บริการของ ศพก.																
3.1 การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร	12	ครั้ง														
3.2 การให้บริการด้านการเกษตร	12	ครั้ง														
3.3 Field Day	-	ราย														
3.4 การแก้ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน	12	ครั้ง														

หน้าที่ 2

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ประจำปีงบประมาณ 2568

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นางสาวหัตถทอง พรหมณี ลินค้าหลัก : ไร่นาสวนผสม/เกษตรผสมผสาน

จุดเด่น 1. การเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2. การลดต้นทุนการผลิต

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ต.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
4. การอบรมเกษตรกร			2,500													
- การอบรมเกษตรกรผู้นำตามหลักสูตรและแผนการ เรียนรู้ของ ศพก. ตลอดจนถูกตามผลิตตามแนวทางโรงเรียน เกษตรกร	3/10	ครั้ง/ราย														
- สรุปผลการอบรม	1	ครั้ง														
5. ติดตามประเมินผลและรายงาน																
5.1 การรายงานความก้าวหน้า	12	ครั้ง														
5.2 สรุปผลการดำเนินงาน	1	ครั้ง														

หน้าที่ 3

ภาคผนวกที่ 3
แผนการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอชะอำ และ ศูนย์เครือข่าย
อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ขัฒนสินค้า ไม้สวนผสม/เกษตรผสมผสาน

แผนเสริมสร้างศักยภาพ

หลักสูตรการเรียนรู้	จำนวน เป้าหมาย (ราย)	สถานที่ จัดอบรม	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			เจ้าภาพหลัก
			ต.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
ขั้นเตรียมการ															
1. จัดนิทรรศการ															ศบ.กษช.ชะอำ
2. สรุปข้อมูลเกษตรกรที่มีตรงเข้าร่วมกิจกรรม															ศบ.กษช.ชะอำ
3. จัดทำแผนเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ															ศบ.กษช.ชะอำ
4. จัดทำหลักสูตรเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ															ศบ.กษช.ชะอำ
5. สรุปผลการเตรียมการ															ศบ.กษช.ชะอำ
ขั้นตอนการดำเนินการ															
1. การอบรมเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ															
1.1 ครั้งที่ 1 สถานที่ ศพก.อ.ชะอำ	10	ศพก.อ.ชะอำ													ศบ.กษช.ชะอำ
หลักสูตร การใช้น้ำในนาข้าวอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเทคนิคการจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง															
1.2 ครั้งที่ 2 สถานที่ ศพก.อ.ชะอำ	10	ศพก.อ.ชะอำ													ศบ.กษช.ชะอำ
หลักสูตร การจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน (IPM)															
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	10	ศษช.ค.ชะอำ													ศบ.กษช.ชะอำ
สถานที่ ศษช.ค.ชะอำ															
ประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้															
1. การใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช															
2. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช															
3. การตลาดสินค้าเกษตร															
ขั้นตอนสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรม															
สรุปผลการดำเนินงานและรายได้ของเกษตรกรผู้นำ															ศบ.กษช.ชะอำ

หมายเหตุ : - โปรดระบุวัน ในแผนการจัดอบรม
- เจ้าภาพหลัก ให้ระบุชื่อหน่วยงานในพื้นที่